

לפני 25 שנה

גליון העולם הזה, שהופיע השבוע לפני 25 שנה בדיוק, עסק בתבניתהשער שלו במשמעותיות של מינוי הרב טולידאנו כשרדנות פריד ראשון בישראל, דבר שגרם לנישול עסקניה האשכנזיים של מסדר מעמדותהמפתח והשליטה במישרד זה. הכותרת של תבניתהשער: הסתיימה הספרדית. כתבתהחקיר בנוסח מבט שני אל היום הזכור תחת הכותרת: מילקט בצל שלוחיההצלבה. הכתבה יקרה את פעולות מסדות המימון בארץ, ואת האזרחים היהודיים מגיעים לחסות בצילם, בעיקר בשל אייכותם לפרנס את לשפחותיהם בכבוד. הספר היהודי הרמן קלאנג סיפר באוזניו שבועות רבולות מלכותיות, תחת הכותרת: ספרתי את המלך הוסיף. העלה זיכרונות מארמון המלוכה הירדני, בעת שהוא שימש בו הספרההצר.

כתבתבידור, תחת הכותרת: גם הנוכה — כוכבים מסאריס, וזוהה על גרירה של כוכביקלנוע צרפתיים, שעמדו לבוא

בתגיההכנה לביקור בישראל. בין הכוכבים: זיו זאנמיר, דניאל גלן, פרנסוא אנול, הנרי ודאל, מלון דימונגו והבימאי הנודע אנורה כיאט. כתבתהספר, תחת הכותרת: איש היה ושמו ולי, גוללה את סיפור מותו מסרטן של אחד מחשובי הפנטומימאים הישראליים, איש קיבוץ נירם. הכתבה... הופ — הפלגנו: דיווחה על הפלגתה החדשה של תוכניתהירדני, שלושה בסירה אחת עם צוותי המזרסאים הרשום.

בשער הגליון: שרדנות פריד ראשון, הרב יעקב משה טולידאנו.

הרב טולידאנו
לוחם או בוגד?

מלון - פתח
לבוש הסכוד?

חש צלון
לוחם או בוגד?
התבלה ותיקה?

חום חור בקנה
גביה חממה

העולם הזה 1105
תאריך: 3.12.1958

זילחמתידת בחנוכה ★ ה"ממונה" מבזה

את ביתהמישפט ★ תערוכת "המרד"

נרותחנוכה ויעלו את זכרם של המורדים החשמונאים, תיפתח בתל-אביב תערוכה, שנועדה להנציח את מעלליהם של מורדים מתקופה הרבה יותר קרובה, כשתפתח בעוד כמה ימים תערוכת המרד בבניין מצודת זאב בתל-אביב, יהיה זה הסיכום המומחש הראשון — כסטאטיסטיקות, בצוירים, במיננים וכמוציגים מקוריים — על מילחמת המחתרות העבריות, על שלוחותיהן, בשילטון המנדט הבריטי.

בעזרת תמונות ומוציגים מקוריים, כמו חבל

לאוהדים את אשר לאוהים. כל אחת מהן רצתה לגרוף לטניפיה את אשר לקיסר ואת אשר לאוהים גם יחד.

פרשת כהן

טירתלחי בלבד

כפעם הראשונה שהעיתונות הזכירה במפורש את שמו של אהרון כהן, בקשר לפרשת מעצרו והאשמתו כידי הש"ב, נעשה הרבר ברשותו של הממונה על שירותיהביטחון בכבודו ובעצמו(י). ואז כינס הממונה על הש"ב את עורכי העיתונות היומית למסיבתעיתונאים בבית סוקולוב, גילה להם את זהות האיש ואת אותם מפרטי הפרשה שניראו לו. הוא אף התיר מפורשות את פירסום הודעתו. עוד באותו ערב הודיע קול ישראל, כי העצור הוא אהרון כהן, וכי הוא חשוד בריגול.

היה אומנם בתשובה זו משום סטירתלחי מוכיח לממונה הכליכול של הש"ב, אולם סטירתלחי מילולית, הניתנת במסגרת ערב שאלות ותשובות באשקלון, איננה יכולה לבוא במדינה דימוקרטית במקום צעדים מישפטיים.

העם

הניסים והמיפלגות

בחלונותהראווה הודלקו החנוכיות של ז"ט. כבתייהספר שינונו התלמידים מחדש את יקי הגבורה של מילחמתהמכבים. אולם גם יתות של הקיבוץ החילוני ביותר התעכבו סניכים על נס השמן בביתהמיקדש. כי איש חם לא הצליח, עד כה, להפריד לגמרי בין דת יגניות בהיסטוריה היהודית.

גם במסורות הגבוהים ביותר של המדינה לא זה קל, השבוע, להפריד בין השתיים. רב ישי מלומד מונה לשמש שר לענייני הדת דינה — וכמעט לאיש לא היה חשוב הצד תיגריא שברבר, טענו שמשני הדת אורגנת: הרב יעקב משה טולידאנו גויס יידי מפ"א כדי לפגוע בעיקרי הדת — ליבם התכוונו לומר, כי הוא נקנה עליידי "א", כדי להנחית מכתמוות למיפלגות תיות, אשר עשו את שם האלוקים קרדום ופור בו.

הצד שכנגד טוען, כי מינויו של הרב טולידאנו לשחרר את הדת ממירכתב האינטרסים ויפלגתיים — ובליבם התכוונו לומר, כי תחת דת תמשוך את מירכתב המיפלגה תיתלאומית (מפר"ל), תירכתב מעתה לעגלת "א" במסעיהבחירות הקרוב.

גם אלה וגם אלה לחמו את מילחמת הקודש - למען מיפלגתם. איש מהם לא חשב אפילו יגע קטן לגשת לפיתרון הבעיה משורשיה: ופרדה בין הדת ובין המיפלגה, אף לא אחת מן זיפלגות המעורבות כסיכסוך לא מוכנה לתת

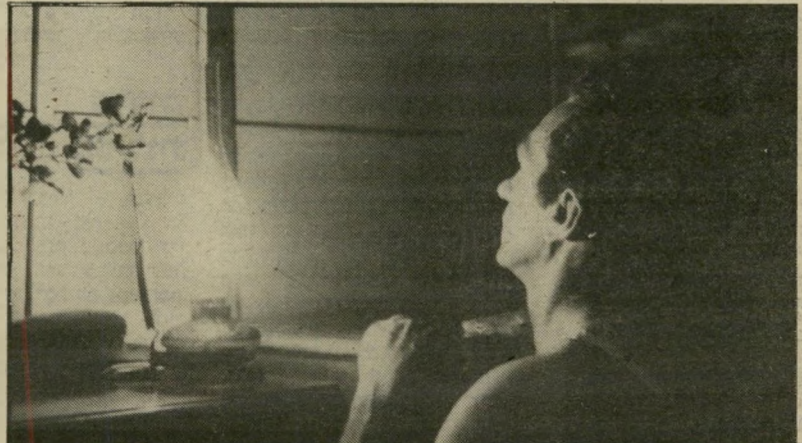
אנשים

● מנהיג מפ"ם מאיר יערי, על פרשת אהרון כהן: "במקדס או כמאוחר יצטרכו רוב המיפלגות בארץ להגיע לירי מסקנה. כי אין להשלים בשום פנים עם מוסר הנהגה מסמכות שילטונית, כדי להפנותה נגד מיפלגות נאמנות לביטחון המדינה מתוך השבונות בלתי סבירים."

● אלוף (מיל) אהרון רמז: "בפוליטיקה אין משלמים דוידרנות על מניות של עבר."

● ח"כ חרות ר"ר יוחנן בארר: "שמעתי שרודים לעשות מהלירה סלע, אל תעשו זאת, כי הסלע יפוך ויהיה לחצץ."

● ח"כ חרות יעקב מרדור, על פרשת כפרקאסם: "כולנו חייבים להרגיש בליבנו סימפטיה כלפי הבחור שנושפטו על שמילאו שליחות וטעו... עם הבאתו של שדמי לדין נותקה שרשרתהאחרית עבור הפרשה, המוכילה ישר אל שרהביטחון, מר דויד כרגוריון."

חפילה לאל חדש
אדולף למברטי, שהתנצר, מתפלל לצלב בלילה שלפני צאתו את ישראל, דרך נמל חיפה. בין השאר אמר למברטי להעולם הזה: "אילו היו נותנים לי לחיות בארץ כאדם, לא הייתי מתנצר."

התלייה שבו ניתלו הנדרונים למוות; בעזרת עשרות קונסטרוקציות ומיכנים, המהווים העתק מדויק של פעולות מחתרת שונות; ובעזרת מיתקנים — החל בזה המראה רכבת מתפוצצת וכלה במיתקן האחרון שהוצב ביציאה, והמראה תמונה נעה של כריטים העוזבים את הארץ — תיתן התערוכה שיעור מאלף על מה שהתרחש בעשור שקדם לעשור המדינה.

מינחבים

פרשת תרומות

כשמר אבנרי כותב "לא אתרום", הוא פשוט רוצה למצוא חן בעיני דעתהקהל, שככל קהל אחר אינו אוהב לדלדל את כיסו. מר אבנרי טוען, כי את הכסף יש להשיג עליידי קימוצים. דברים אלו עוזרים לקהל המשתמטים מתשלומימיסים למיניהם להקל על מצפונם, והרי מלווה ההתנדבות בישראל הוא כפי שהעורך טוען — ובצדק — מס!

דן מרגלית, ירושלים

כמתבקש בחוק, זאת חייב לדעת, יותר מכולם. היועץ המישפטי.

תערוכה

דם על הריצפה
בעת שאורחי ישראל ידליקו השבוע את

היה זה ביוון גם של ביתהמישפט. כי בתיק הסודי, שהוגש לשופטהשלוש יהודה טרייביטש בתל-אביב, קבע השופט ככתבדיו, לפי בקשת הש"ב: "אסור לגלות את שמו של הנאשם או פרטים אחרים של הפרשה."

כרלם אשמים, מפ"ם, אשר התייצבותה בצד חברה המואשם נעשתה איתנה יותר, ככל שהספיקה לעכל את פירטיההאישום, החליטה כי לפחות על פגיעה זו לא תשתוק לממונה על הש"ב. כמיכתב ארוך ומנומק פנה סניגורו של כהן, עוררהדין שלמה זקום, אל היועץ המישפטי, ביקשו להעמיד לדין את הממונה על הש"ב, על ביוון ביתהמישפט.

תקלה בבית

לכל אלה ששאלו אותי בכינוס ועידת הציונים הכלליים מדוע איחרתי לכינוס, עניתי כי זה קרה בגלל תקלה בכיתי. לא התבטאתי לגמרי כפי שכתוב אצלכם בפסקי השבוע (העולם הזה 1103).

ישראל רוקה, חברההכנסת, ירושלים

● הח"כ צוטט כך: "מה הפסדתי? אני חושב שגם אלה שנשארו בחוץ לא הפסידו כלום!"

איש היה
אחד התצלומים האחריונים של ולי, אמן הפנמימיה הישראלי, שנפטר השבוע לפני 25 שנה ממחלה ממארת כשהוא בן חמות מ-30. לי, חבר קיבוץ נירם, הביא לישראל כמה שנים מדהימים באמנות הפנטומימה.

היום: 25 שנה אחרי

כותבי המכתבים למערכת משנת 1958 לא רדכו במקום: חברההכנסת המנוח ישראל רוקה (מטעם הציונים הכלליים, קודמיהם של הליברלים), עלה לפני פטירתו מתפקיד של ראש עיריית תל-אביב — שאותו מילא בעיקבות מינוי מטעם השילטונות הבריטיים בשנת 1936, במשך יותר מ20 שנה — לתפקיד שרהפנים בממשלת ישראל.

דן מרגלית, בנו של רופא תל-אביבי, החליט לפנות לקריירה עיתונאית. תחנתו הראשונה היתה העולם הזה, אחרי כמה שנים עבר לחארץ. כשליח היומון בארצותהברית פוצץ את פרשת חשבון המט"ח של לאה רבין, שהביא לכך שיצחק רבין היטעה עצמו מתפקיד ראשהממשלה. כיום מרגלית כתבהכנסת של הארץ ומנחה מבוקש בטלוויזיה — בתוכנית החדשות של שעה 5 ערב חדש בטלוויזיה הלימודית, ובתוכנית החדשה של הטלוויזיה מיפגשים.

יאיסר הראל, שנודע בריפותו את השמאל הישראלי.